Uradni list
Evropske unije

SL
Serija C

C/2025/3180

4.6.2025

SPOROČILO KOMISIJE

Objava skupnega števila pravic v obtoku v letu 2024 za namene rezerve za stabilnost trga v okviru sistema EU za trgovanje z emisijami

(C/2025/3180)

1. Uvod

Leta 2015 sta Evropski parlament in Svet EU sprejela Sklep (EU) 2015/1814 ([1]) (v nadaljnjem besedilu: sklep o rezervi za stabilnost trga) o vzpostavitvi rezerve za stabilnost trga kot dela sistema EU za trgovanje z emisijami (v nadaljnjem besedilu: EU ETS), vzpostavljenega z Direktivo 2003/87/ES ([2]) (v nadaljnjem besedilu: direktiva ETS). Rezerva za stabilnost trga deluje od leta 2019. Njen namen je preprečiti strukturni presežek pravic na trgu ogljika EU in s tem povezano tveganje, da EU ETS ne bi dal signala za naložbe, ki je potreben za doseganje cilja EU glede zmanjšanja emisij. Cilj rezerve za stabilnost trga je tudi povečati odpornost EU ETS na neravnovesja med ponudbo in povpraševanjem, da bi lahko trg ogljika EU nemoteno deloval.

V skladu s členom 1(4) sklepa o rezervi za stabilnost trga Komisija vsako leto objavi skupno število pravic v obtoku za preteklo leto. Ta številka določa delovanje rezerve za stabilnost trga, tj. ali se pravice umaknejo iz količine pravic za prodajo na dražbi in vključijo v rezervo ali se sprostijo iz rezerve in prodajo na dražbi. Letna objava skupnega števila pravic v obtoku je torej pomembna značilnost rezerve za stabilnost trga in EU ETS.

Komisija je 3. junija 2024 objavila skupno število pravic v obtoku za leto 2023, ki je znašalo 1 111 736 535 ([3]) pravic. V skladu s tem bi bilo treba od 1. septembra 2024 do 31. avgusta 2025 v rezervo vključiti 266 816 768 pravic. Število pravic v rezervi, ki so bile razveljavljene 1. januarja 2024, je znašalo 381 744 844.

To sporočilo je deveta objava skupnega števila pravic v obtoku in zadeva leto 2024. Podrobno opisuje osnovni izračun in število pravic, ki bodo vključene v rezervo od 1. septembra 2025 do 31. avgusta 2026. Prav tako navaja število pravic v rezervi, ki so bile razveljavljene 1. januarja 2025.

2. Delovanje rezerve za stabilnost trga

Rezerva za stabilnost trga deluje samodejno, kadar je skupno število pravic v obtoku zunaj vnaprej določenega razpona. Pravice se umaknejo iz količine pravic za prodajo na dražbi in vključijo v rezervo, če skupno število pravic v obtoku presega 833 milijonov. Stopnja vključevanja v rezervo je določena na 24 % skupnega števila pravic v obtoku, kadar je to število večje od 1 096 milijonov. Kadar je skupno število pravic v obtoku med 833 milijoni in 1 096 milijoni, je vključevanje razlika med skupnim številom pravic v obtoku in 833 milijoni. Če je skupno število pravic v obtoku manjše od 400 milijonov, se iz rezerve sprosti 100 milijonov pravic in se jih proda na dražbi. Pravice se vključijo v rezervo ali se iz nje sprostijo v 12 mesecih. Od leta 2023 naprej 1. januarja vsako leto pravice v rezervi nad 400 milijoni niso več veljavne.

V skladu s členom 1(5) sklepa o rezervi za stabilnost trga in s tem sporočilom se bo zato 24 % skupnega števila pravic, ki so bile v obtoku 31. decembra 2024, ali razlika med skupnim številom pravic v obtoku in 833 milijoni vključila v rezervo v dvanajstmesečnem obdobju, ki se začne 1. septembra 2025. Ustrezna količina pravic bo odšteta od količin za prodajo na dražbi držav članic EU in treh držav Evropskega gospodarskega prostora – Evropskega združenja za prosto trgovino (Islandija, Lihtenštajn in Norveška) ter Združenega kraljestva v zvezi s proizvodnjo električne energije na Severnem Irskem. Te pravice bodo odštete v skladu z njihovimi deleži na dražbi.

([1]) Sklep (EU) 2015/1814 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. oktobra 2015 o vzpostavitvi in delovanju rezerve za stabilnost trga za sistem Unije za trgovanje z emisijami toplogrednih plinov in spremembi Direktive 2003/87/ES (UL L 264, 9.10.2015, str. 1).

([2]) Direktiva 2003/87/ES evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. oktobra 2003 o vzpostavitvi sistema za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov v Skupnosti in o spremembi Direktive Sveta 96/61/ES (UL L 275, 25.10.2003, str. 32).

([3]) Sporočilo Komisije – Objava skupnega števila pravic v obtoku v letu 2023 za namene rezerve za stabilnost trga v okviru sistema EU za trgovanje z emisijami, vzpostavljenega z Direktivo 2003/87/ES (UL C, C/2024/3415, 3.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/3415/oj).

V skladu s členom 1(5) sklepa o rezervi za stabilnost trga se do 31. decembra 2030 pri določanju ustreznih deležev za namene rezerve za stabilnost trga ne upoštevajo pravice, razdeljene za namene solidarnosti in rasti v EU ETS ([4]).

3. **Skupno število pravic v obtoku**

V skladu s členom 1(4) sklepa o rezervi za stabilnost trga je skupno število pravic v obtoku za dano leto *skupno število pravic, ki so bile izdane v zvezi z napravami in ladjarskimi družbami in niso bile vključene v rezervo v obdobju od 1. januarja 2008, vključno s številom pravic, ki so bile v navedenem obdobju izdane na podlagi člena 13(2) Direktive 2003/87/ES, v različici, ki velja na dan 18. marca 2018, ter pravic do uporabe mednarodnih dobropisov, ki jih naprave uveljavljajo v okviru EU ETS, do 31. decembra danega leta, od katerega se odštejejo skupne tone preverjenih emisij naprav in ladjarskih družb v okviru EU ETS med 1. januarjem 2008 in 31. decembrom istega danega leta in vse pravice, ki so bile ukinjene v skladu s členom 12(4) Direktive 2003/87/ES.*

Skupno število pravic v obtoku, ki so pomembne za delovanje rezerve za stabilnost trga, se torej izračuna po posodobljeni enačbi:

Skupno število pravic v obtoku – ponudba – povpraševanje

Ta dva elementa izračuna sta podrobno opisana v tem sporočilu. Pregled vseh podatkov je predstavljen v preglednici na koncu dokumenta.

Prvi odstavek člena 1(4a) sklepa o rezervi za stabilnost trga določa, da *od leta 2024 izračun skupnega števila pravic v obtoku v katerem koli letu vključuje skupno število pravic, izdanih v zvezi z letalstvom, in skupne tone preverjenih emisij iz letalstva v okviru EU ETS, ne pa tudi emisije iz letov na progah, zajete z izravnavo in izračunane na podlagi člena 12(6) Direktive 2003/87/ES, med 1. januarjem 2024 in 31. decembrom istega danega leta.*

EU ETS zajema emisije iz dejavnosti pomorskega prometa od 1. januarja 2024. V skladu s tem so število pravic, izdanih v zvezi z ladjarskimi družbami, in preverjene emisije ladjarskih družb od 1. januarja 2024 do 31. decembra 2024 vključeni v izračun skupnega števila pravic v obtoku za leto 2024. Drugi odstavek člena 1(4a) sklepa o rezervi za stabilnost trga določa, da se *za izračun skupnega števila pravic v obtoku šteje, da so bile pravice, ki se ukinejo na podlagi člena 3gb Direktive 2003/87/ES, izdane.*

Ponudba

Ponudbo pravic na trgu ogljika v EU sestavljajo naslednji elementi:

— Pravice, shranjene ([5]) iz druge faze EU ETS (2008–2012). Skupaj je to znašalo **1 749 540 826** ([6]).

— Pravice, ki so bile brezplačno dodeljene med 1. januarjem 2013 in 31. decembrom 2024 ([7]), vključno s pravicami, dodeljenimi iz rezerve za nove udeležence. Skupaj je to znašalo **8 747 619 334** pravic ([8]).

([4]) Glej člen 10(2)(b) Direktive 2003/87/ES.

([5]) Pravice, izdane v drugi fazi EU ETS (2008–2012), ki niso bile predane za kritje preverjenih emisij ali ukinjene, so bile „shranjene“ za uporabo na začetku tretje faze EU ETS (2013–2020). Te pravice so bile izbrisane, hkrati pa je bilo v tretji fazi ustvarjeno enako število pravic. Zato to število predstavlja točno število pravic ETS v obtoku na začetku tretje faze EU ETS.

([6]) COM (2015) 576 – Poročilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu – Poročilo o napredku podnebnih ukrepov, ki vključuje poročilo o delovanju evropskega trga ogljika in poročilo o pregledu Direktive 2009/31/ES o geološkem shranjevanju ogljikovega dioksida.

([7]) V skladu s členom 1(4a) sklepa o rezervi za stabilnost trga se za letalstvo upoštevajo pravice, dodeljene brezplačno med 1. januarjem 2024 in 31. decembrom 2024.

([8]) Brezplačno dodeljene pravice temeljijo na podatkih, pridobljenih iz registra Unije 1. aprila 2025, vključno s podatki EU ETS za operatorje zrakoplovov pod upravo Švice.

— Pravice, prodane na dražbi od 1. januarja 2013 ([9]) do 31. decembra 2024 ([10]), in pravice, uporabljene za namene prilagodljivosti v obdobju 2021–2024 v skladu s členom 6 Uredbe (EU) 2018/842 ([11]) (v nadaljnjem besedilu: uredba o porazdelitvi prizadevanj). Glede na poročila o dražbah v skupnem dražbenem sistemu in ustreznih samostojnih dražbenih sistemih ([12]) je količina pravic, prodanih na dražbi, vključno s t. i. zgodnjimi dražbami, znašala **8 190 671 500** pravic. Tej količini je treba v okviru prilagodljivosti iz člena 6(2) uredbe o porazdelitvi prizadevanj ([13]) dodati **28 855 152** pravic;

— Pravice, monetizirane za namene programa NER300. Evropska investicijska banka je monetizirala skupno **300 000 000** pravic.

— Mednarodni dobropisi, uveljavljeni v zvezi z emisijami iz leta 2013 do 31. decembra 2020 ([14]). Naprave so v zvezi s svojimi emisijami uporabile **497 248 017** mednarodnih dobropisov ([15]).

— V skladu s členom 1(4) sklepa o rezervi za stabilnost trga pravice, vključene v rezervo za stabilnost trga, **niso več del izračuna skupnega števila pravic v obtoku**.

Povpraševanje

Povpraševanje po pravicah na trgu ogljika EU vključuje skupne preverjene emisije naprav od 1. januarja 2013 ([16]) do 31. decembra 2024 ([17]), ki znašajo **18 365 179 314** ton ([18]), in **705 930** pravic, ki so bile v tem obdobju ukinjene v skladu s členom 12(4) direktive ETS.

Skupno število pravic v obtoku

Glede na navedeno je leta 2024 v obtoku bilo skupaj **1 148 049 585** pravic.

Imetja rezerve za stabilnost trga

Po razveljavitvi pravic 1. januarja 2024 je v rezervi ostalo **400 000 000** pravic.

([9]) Ta številka vključuje t. i. „zgodnje dražbe“, tj. pravice, veljavne za tretjo fazo EU ETS (2013–2020), ki so se prodale na dražbi pred 1. januarjem 2013.

([10]) V skladu s členom 1(4a) sklepa o rezervi za stabilnost trga in glede na to, da EU ETS zajema dejavnosti pomorskega prometa od 1. januarja 2024 za letalstvo in pomorski promet, se upoštevajo pravice, prodane na dražbi od 1. januarja 2024 do 31. decembra 2024.

([11]) Uredba (EU) 2018/842 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o zavezujočem letnem zmanjšanju emisij toplogrednih plinov za države članice v obdobju od 2021 do 2030 kot prispevku k podnebnim ukrepom za izpolnitev zavez iz Pariškega sporazuma ter o spremembi Uredbe (EU) št. 525/2013 (UL L 156, 19.6.2018, str. 26).

([12]) Zapisnik o prodaji na javni dražbi: European Energy Exchange (https://www.eex.com/en/market-data/market-data-hub/environmentals/eu-ets-auctions) in Intercontinental Exchange (https://www.ice.com/report/148).

([13]) Uredba (EU) 2018/842 vzpostavlja enkratno prilagodljivost, v skladu s katero lahko države članice v obdobju 2021–2030 skupaj ukinejo do 100 milijonov pravic iz EU ETS, da bi izpolnile svoje cilje zmanjšanja emisij toplogrednih plinov iz te uredbe. Določba o prožnosti zadeva države članice, katerih cilji znatno presegajo povprečje Unije in njihov stroškovno učinkovit potencial za zmanjšanje emisij, ter države članice, ki leta 2013 industrijskim obratom niso brezplačno dodelile nobenih pravic iz EU ETS. Pravice iz količine za prodajo na dražbi zadevne države članice se ukinejo v skladu s členom 10 direktive o EU ETS. Ukinjene pravice se štejejo za pravice iz EU ETS v obtoku pri določanju skupnega števila pravic v obtoku za namene rezerve za stabilnost trga v danem letu.

([14]) Mednarodnih dobropisov ni mogoče uporabiti za skladnost od leta 2021.

([15]) Na podlagi podatkov iz registra Unije z dne 1. aprila 2025. Ti mednarodni dobropisi zadevajo samo tiste, ki so bili izmenjani za pravice EU v tretji fazi EU ETS (2013–2020). Približno 1,1 milijarde mednarodnih dobropisov, ki jih je bilo mogoče uporabiti neposredno za namene skladnosti v drugi fazi EU ETS (2008–2012), se odraža v številu pravic, shranjenih iz druge faze.

([16]) Ustreza preverjenim emisijam v obdobju 2008–2012 (druga faza), glej opombo 5.

([17]) V skladu s členom 1(4a) sklepa o rezervi za stabilnost trga in glede na to, da EU ETS zajema dejavnosti pomorskega prometa od 1. januarja 2024 za letalstvo in pomorski promet, so vključene preverjene emisije od 1. januarja 2024 do 31. decembra 2024.

([18]) Skupne preverjene emisije temeljijo na podatkih, pridobljenih 1. aprila 2025 iz registra Unije in švicarskega registra ETS za emisije EU ETS operaterjev zrakoplovov pod upravo Švice. Številka vključuje preverjene emisije, sporočene do 31. marca 2025, tj. roka za poročanje v EU ETS. Emisije, sporočene po tem datumu, torej niso upoštevane v navedenem skupnem številu.

V skladu s sporočili o skupnem številu pravic v obtoku v zadnjih letih so bile v rezervo vključene naslednje količine pravic:

— **181 567 159** pravic od 1. januarja 2024 do 31. avgusta 2024 ([19]);

— **88 938 927** pravic od 1. septembra 2024 do 31. decembra 2024 ([20]).

31. decembra 2024 je bilo v rezervi za stabilnost trga **670 506 086** pravic. S 1. januarjem 2025 je bilo **270 506 086** teh pravic razveljavljenih v skladu s členom 1(5a) sklepa o rezervi za stabilnost. Preostala imetja rezerve so znašala **400 000 000** pravic.

4. **Zaključek**

V skladu s sklepom o rezervi za stabilnost trga bo v rezervo za stabilnost trga v 12-mesečnem obdobju med 1. septembrom 2025 in 31. avgustom 2026 skupaj vključenih **275 531 900** pravic.

Z objavo skupnega števila pravic v obtoku naslednje leto bo določeno delovanje rezerve za stabilnost trga med septembrom 2026 in avgustom 2027.

Pregled

Ponudba	
a) Pravice, shranjene iz druge faze (2008–2012)	1 749 540 826
b) Pravice, ki so bile brezplačno dodeljene med 1. januarjem 2013 in 31. decembrom 2024, vključno s pravicami iz rezerve za nove udeležence	8 747 619 334
c) Pravice, prodane na dražbi med 1. januarjem 2013 in 31. decembrom 2024, vključno z zgodnjimi dražbami	8 190 671 500
d) Pravice, uporabljene za prilagodljivost v obdobju 2021–2024, v skladu s členom 6 Uredbe (EU) 2018/842	28 855 152
e) Pravice, monetizirane za namene programa NER300	300 000 000
f) Mednarodni dobropisi, uveljavljeni v zvezi z emisijami iz leta 2013 do 31. decembra 2020	497 248 017
Vsota (ponudba)	19 513 934 829
Povpraševanje	
a) Preverjene emisije (v tonah) v okviru EU ETS od 1. januarja 2013 do 31. decembra 2024	18 365 179 314
b) Pravice, ki so bile do 31. decembra 2024 ukinjene v skladu s členom 12(4) Direktive 2003/87/ES	705 930
Vsota (povpraševanje)	18 365 885 244
Skupno število pravic v obtoku	1 148 049 585

([19]) Sporočilo Komisije Objava skupnega števila pravic v obtoku v letu 2022 za namene rezerve za stabilnost trga v okviru sistema EU za trgovanje z emisijami, vzpostavljenega z Direktivo (UL C 172, 15.5.2023, str. 1). V skladu s točko 4 tega sporočila je bilo v rezervo za stabilnost trga v obdobju od 1. septembra 2023 do 31. avgusta 2024 vključenih 272 350 737 pravic. Količina za obdobje od 1. januarja do 31. avgusta 2024 je znašala 181 567 159 pravic.

([20]) C/2024/3415, kot je navedeno v opombi 3. V skladu s točko 4 tega sporočila je bilo v rezervo za stabilnost trga v obdobju od 1. septembra 2024 do 31. avgusta 2025 vključenih 266 816 768 pravic. Količina za obdobje od 1. septembra do 31. decembra 2024 je znašala 88 938 927 pravic.